

Fodor István Ferenc

„A VASFEJŰ KUNOK KÖZÉ TARTOZÓNAK SZÁMÍTOM MAGAM.”

(Körmendi Lajos 1946-2005)

A magát Móricz Zsigmond szavaival meghatározó író, költő 1946. június 6-án született Karcagon, s meg is maradt karcaginak haláláig. Élete és életműve túlterjeszkedett Karcag és a Kunság határain, azonban a hajdani Jászkun-Hármas-Kerület határai nagyban meghatározták tevékenységének célterületét.

1974-től jelentek meg rendszeresen riportjai, versei és szociográfiái. A MŰOSZ újságíró iskoláját elvégezte, majd az ELTE magyar-népművelés szakán szerzett diplomát. A rendszerváltoztatáskor politikusként is bemutatkozott, az ő MDF szervezete kezdeményezte a megye régi nevének – Jász-Nagykun-Szolnoknak – visszaállítását. A Maholnap hasábjain megjelent javaslatát a jákóhalmi honismereti szakkör is támogatta levelében. 1990-92 között szülővárosa alpolgármestere volt. Az ott létrehozott Barbaricum műhelyben számtalan értékes mű jelent meg a Nagykunságról, s több kulturális tanácskozást is szervezett Karcagon, és a később önállósodó Berekfürdőn, melyeken mi – jászsági barátai – is részt vettünk.

A Jászkunság főszerkesztőjeként részese volt évkönyvünk indításának is, hiszen az első szabad választás időszakában egyre több helyen jelentek meg helyi újságok, kiadványok, évkönyvek. A folyóirat 1993 februárjában megjelent jászsági különszámát – kezdeményezésére – Pethő László szerkesztette. A sikeres tematikus szám adta Pethő Lászlónak és a köré szerveződött értelmiségieknek az ötletet a Jászsági Évkönyv létrehozására.

A jászokat – és kunokat – rendszeresen említette, példának állította műveiben, cikkeiben. Álljon itt néhány mondat a Metro újságban megjelent „A jó együttéléshez jó szándék is kell” című cikkéből: „A jászsági hagyományápolás készített először őszinte szájtátásra... Már egy évti-

zeddel ezelőtt szívesen figyeltem a Nagykunság felől a jászok eleven életet élő népfőiskoláit, vagy éppen a jászkiséri, jászjákóhalmi , vagy más települések honismereti csoportjait...Tíz esztendeje jelenik meg a rendkívül színvonalas Jászsági Évkönyv, s a legutóbb olvasók elé került kötetet egy tanácskozással ünnepelték a szerkesztők...A jászok (és a kunok is) úgy tudtak megmaradni jásznak (és kunnak), hogy közben jó magyarokká is váltak...A hazánkban élő kisebbségek esetleg tanulmányozhatnák a jászok (és a kunok) viszonyát a befogadó néphez s ezzel együtt a zökkenőmentes együttélés módozatait...”(2003. febr.6.)

Nem tudtam, amit ő tudott: hogy már nyolc éve küzdött a tüdőrákkal. Halála előtt 1-2 hónappal még beszéltem vele telefonon egy régebbiről elmaradt jákóhalmi honismereti meghívás ügyében. Ő nem beszélt betegségéről – csak nemsokára jött a döbbenet: 2005. újjévén meghalt. Berekfürdőn temették. Emlékét megőrizzük!

Wirth Lajos:

SOKASODÓ ELVARRATLAN SZÁLAK

In memoriam Muhoray György
(1948-2005)

Úgy tartja egy régi oszét közmondás, hogy: *Akit a leves megégetett, az a víztől is fél.* Ez erős magyar akcentussal valahogy úgy hangzik: *Básze ke bászodzá je donáj der társzuj.* A mély emberi igazságon túl ennek a mondásnak az a különös érdekessége, hogy a jász szójegyzék két tagja is megtalálható benne: a baza = leves és a dan = víz szavak.

Több mint tíz éve járt városunkban a Via Alanica küldöttsége, akik magukkal hozták ajándékként egy majd ezer oldalas könyv fakszimile kiadásának néhány példányát. A könyv eredetije az 1880-as években készült, és több száz, a fentihez hasonló közmondás és találós kérdés mellett régi oszét meséket és mondásokat tartalmazott, valamint az észak-oszét és dél-oszét nyelvjárások teljes leíró nyelvtanát, hangtannal, szótannal, ragozásokkal és oszét-orosz szótárral egyetemben.

Ez még a magamfajta átlagos érdeklődőnek is fantasztikus élményt jelentett, hát még egy olyan, ősei kultúráját megismerni, megőrizni, megismertetni elhivatott jász számára, mint amilyen Muhoray Gyuri volt. Ő mutatta meg nekem, és adta kölcsön

az általa kapott példányt, és sokat beszélgettünk arról, hogy ezt másokkal is meg kellene ismertetni. Első körben egy hosszabb írásra gondoltunk a Jászsági Évkönyvben, és én igazából úgy és azért kerültem a képbe, mert elég jól elboldogulok a cirillbetűs szövegek magyarításával. Így aztán, bármilyen fájdalmas és jóvátehetetlen immár, alapvetően rajtam múlt, hogy csak beszélgettünk, de az írás nem készült el.

Gyurival való ismeretségünk és – pár hónapos oktatási bizottsági próbálkozást leszámítva – az együttműködésünk a Jászsági Évkönyvhöz kapcsolódik. A kilencvenes évek elején az évkönyv elindítása jó ötletnek